

ва, създава им немалко трудности и проблеми, които не могат да се поемат и понасят за дълго време от отделна конкретна личност.

Нещо повече. Не само лидерът, но и приобщените към дадена циганска организация също трудно понасят определените от нея норми и граници на поведение и действие. Наистина, циганите у нас дълго време са се стремели да създадат свой единен съюз или организация, които цялостно, авторитетно и продуктивно да поставят и защитават техните права и интереси пред обществото и държавата. В същото време обаче горчивият досегашен исторически опит им е подсказал, че тези общи цели са почти недостижими в реалните условия на техния живот - ако не изцяло, то поне за обозрим период от време. Ето защо и техните стремежи за всеобща ромска организация и дейност бързо ерозират и завършват в кратки срокове, а често и с неуспех.

Тоест, както се подразбира, циганското лидерство е подложено както на самоизяждане, така и на изяждане. И този феномен в живота на циганите не бива да се обяснява единствено със специфичните определения и характеристики на циганската личност и общност. За неговото наличие и функциониране съществена роля играе и изолационистката политика на досегашните общества и държави към циганите. Нека не се забравя например, че традиционно циганите се изолирани от обществено-политическия живот на държавата, - особено пък от неговите по-висши страти на организация и реализация.

По-конкретно, от 1946 г., когато се допуска за народен представител у нас Шакир Пашов до 10 ноември 1989 година не се допуска друг циганин в народното събрание. Този факт има двустранна отрицателна определеност по отношение на третирания тук проблем - циганското лидерство. От една страна, това означава, че циганите се държат в страни от обществено-политическия (държавен и недържавен) опит и елит, не им се позволява да натрупат определена политическа култура, за да претендират и да се изявяват трайно и достойно като обществено-политически лидери. От друга страна, допускането от време на време и то крайно ограничен брой цигани до едни или други страти на обществено-